

Petjades

Bel Bestard Salas
Pilar Cuenca Giménez
CP RAFAL VELL

QUÈ vol dir trepitjar un territori per primera vegada?

Vol dir por a la mirada, vol dir plors per no separar-se dels pares, vol dir sentir-se molt petit dins un espai molt gran i desconegut... i també el desig de conèixer, d'entendre i d'apropiar-se d'aquest laberint desconegut que ens envolta. Així ens sentíem els infants de 3 anys els primers dies d'escola.

Com aquesta immensitat que no coneixem passa a ser el nostre territori?

Mirant, tocant, trepitjant,... i comparant amb els més grans la seva vivència d'aquest espai.

Aquesta és una història de camins, de ponts i llaços que ens uneixen. Els nins i nines de cinc anys vingueren els primers dies a convidar-nos a jugar a la seva classe. Com podíem arribar-hi sinó sabíem on era?

Els grans posaren tota la seva saviesa al servei dels més petits i vingueren carregats de plànols per ensenyar-nos el camí que uneix les nostres classes: la de tres anys a la planta baixa i la de cinc anys al primer pis.

A més a més dels plànols, els grans

cercaren alguna manera de fer visible la invisibilitat de les petjades d'aquell camí tantes vegades recorregut. Quan arribàrem a l'endemà hi havia un caminet de gomets vermells que pujava escales amunt fins a la classe dels grans.

Aquestes representacions plasmen la manera que tenen els infants d'entendre l'espai que els envolta i demostren la seva capacitat d'abstractreure els elements que conformen el seu entorn.

En aquest cas, esdevenen eines que els serveixen per entendre l'estructura espacial de l'escola i explicar com es mouen en aquest espai.

Cap producció no és igual però totes tenen valor. L'anàlisi d'aquestes representacions en grup, ens permet contrastar idees, trobar diferències i semblances, compartir els coneixements individuals per elaborar un coneixement comú. Per aprendre ho feim amb les nostres idees i també amb les dels altres.

A més a més, vàrem analitzar els plànols reals de l'escola, per saber com ho fan els adults per explicar l'espai: com es dibuixen les escales, com es poden posar damunt un paper dues plantes d'un edifici, l'ordre en què se situen els diferents espais...

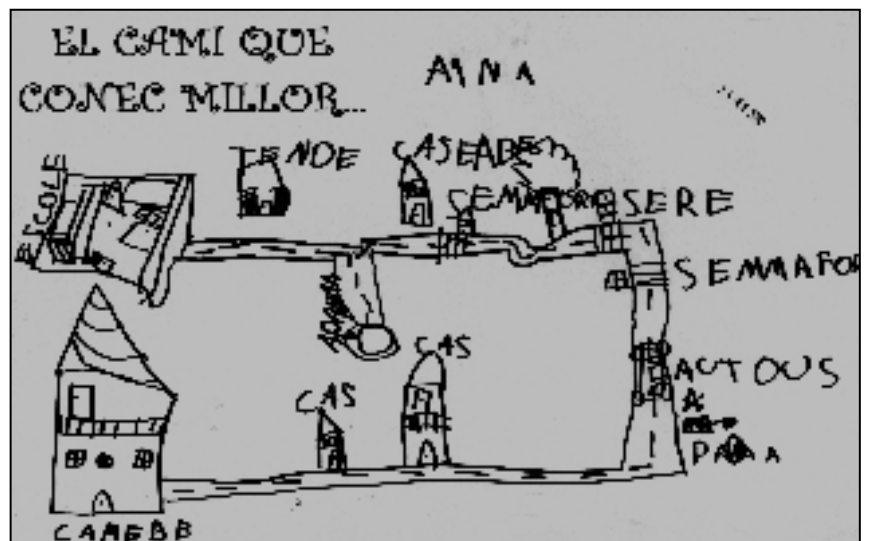
El lligam que contínuament establim entre la vida a l'aula i la vida a casa va provocar que els infants duguessin els plànols de casa seva. D'aquests papers vàrem aprendre convencions adultes, racionals. Els dibuixos dels infants ens convidaren a conèixer el mateix espai des d'una vivència íntima i emocional: com d'enfora està la seva habitació de la dels pares, quins espais de la casa són molt importants, quins detalls els criden l'atenció a ells, quins espais obvien... qui no ha experimentat el deambular amb els ulls clucs d'un lloc a l'altre de ca nostra? Com sense veure el camí que hem de seguir, aquest emergeix dins el nostre cap per poder arribar allà a on volem anar?

Tan important com la forma de l'espai que ens envolta, és com ens movem nosaltres dins aquest espai.

Si tancam els ulls, segur que podríem reconstruir mentalment el camí que feim: de casa a l'escola, de la nostra habitació a la dels pares, de la classe al pati, de l'escola al Castell de Bellver o al museu,...

Es tracta d'identificar els punts de referència principals i la relació que hi ha entre ells, de manera que els puguem situar en l'espai i entendre com ens hi movem: d'on hem partit, per on hem passat, a on hem arribat i què ha passat pel camí. Aquests punts de referència són rastres que queden al nostre coneixement.

Quan feim una sortida, quan anam a comprar, quan visitam algú,... demanam als infants que dibuixin quin itinerari han seguit. En els recorreguts que dibuixen no solen faltar aquells llocs imprescindibles per a entendre on hem estat. Però també hi trobam reflectits elements que

mostren la vivència personal de cada criatura (la moto del carter quan anam a comprar els segells, els pares noels penjats als balcons, la casa de la seva padrina,...).

Els adults empram els plànols i els mapes per orientar-nos, per a localitzar llocs, per a marcar rutes i itineraris... per a no perdre'ns. Com a mestres hem d'oferir als nins i nines la possibilitat de treballar amb aquests textos adults. D'aquests sistemes per a representar la realitat els infants van apropiant-se de models i convencions adultes que empen en els seus textos quan els necessiten.

L'organització de l'espai, les formes que hi trobam, el moviment, els iti-

neraris que seguim... són una part molt important de la geometria que sovint queda relegada a cursos superiors. La nostra experiència de treballar aquests continguts des de la vivència personal ens ha fet descobrir que l'estructuració de l'espai i la capacitat de representar-lo comença des de ben petits.

Per això a les nostres aules d'infantil els plànols de casa, de l'escola... són eines necessàries per intentar comprendre com és el nostre entorn.